

■ Timasi Artur

28 yanvar 2017

WWW.KASPI.AZ

- Mən bütün ümidlərimi itirmişəm, - cavan oğlan qəmli-qəmli dedi. Daha heç nəyə ümidim qalmayıb! Allah bilir ki, mən iş tapmaq üçün nə qədər cəhd etdim! Amma heç kimin mənim işimə ehtiyacı yoxdur! Sənin atanın bizə verdiyi qəpik-quruş isə kirayə pulumuza, yalnız çörək pulumuza da bəs etmər. Acından ölsəm də onların verdiyi pulun bir qəpiyinə əl uzatmaram!

- Sakit ol, Edvard! Özünü ələ all! - atasını, atasını, rahat evini tərk edib sevdiyi bu oğlanla kasıb həyat yaşamağa razı olmuş qəşəng qız barmağını onun dodağına qoyub qolunu boynuna doladı.

- Aqnes, - cavan oğlan dedi. - Mən artıq belə yaşamağa dözə bilmirəm. Daxilən hazırkı vəziyyətimizə qarşı qiyam qaldırıram. Neçə ay keçib, hələ də öz bacarığıma uyğun iş tapa bilməmişəm. Bu ölkədə bütün küçələr işsizlərlə doludur.

Onların kirayə qaldığı evdən okean görünürdü.

- Amma okeanın o tayında başqa bir ölkə də var. Əgər bizim eşitdiklərimiz doğrudursa, orda bacarığı olan özünə iş tapır, istedadı olan uğur qazanır, - Aqnes onu ruhlandırmaq üçün dedi və pəncərədən görünən, üzü cənuba və qərbə sarı uzanan okeana işarə etdi.

- Amerika, - oğlan cəld dilləndi.

- Hə. - Aqnes, bu təklifinə görə sənə minnətdaram! Sən rahat, isti evinizə qayıt bir müddət. Sən məndən ötrü atıb gəldin hər şeyi, mən isə səni insana lazım olan ən sadə şeylərlə də təmin edə bilmirəm. Sən evinizə qayıt, mən də bəxtimi sınamaq üçün başqa ölkəyə gedim. Bu ayrılıq hər ikimiz üçün ağır olsa da, inanıram ki, uzun çəkməz.

- Edvard, - cavan qadın ərinə qısılib dedi: - Heç vaxt səni tərk etmərəm! Sən hara getsən, mən də gedəcəm, sən hardasansa mən də orda olacam! Sənin valideynlərini öz valideynlərim, sənin Allahını öz Allahım hesab edirəm!

- Sən hər şeyi atıb mənimlə birlikdə yad ölkəyə gedərsən? - Edvard təəccüblə soruşdu.

- Edvard, o ölkə sənə nə qədər yad olacaqsansa, mənə də o qədər yad olacaq.

- Yox, Aqnes, yox! Mən belə şey istəmirəm! - Edvard Marvel inamla dedi. - Əgər o ölkəyə getməli olsam, əvvəlcə tək gedəcəm.

- Tək gedəcəksən? - Aqnesin üzünə kölgə çökdü. - Tək! Ola bilməz, belə olmalı deyil!

- Aqnes, sən bir özü fikirləş! Əgər mən özü tək getsən, bir iş tapana qədər mənə az pul lazımdır. Ola bilər, həftələrlə, ya da aylarla iş tapa bilməyim.

- Bəs əgər birdən sən xəstələnsən? - Aqnes dedi və bu vaxt həyəcədən bədəni titrədi.

- Gəl belə pis şeylər fikirləşməyə!

- Edvard, bu, mümkün deyil! Mənə yalvarsan da səni tərk etməyim, səninlə getməyim, mən gedəcəm. Sən hara getsən, mən də ora gedəcəm!

Edvard indi daha ciddi görkəm alıb dedi:

- Aqnes, gəl bu haqda bir də danışmaq. Səni qərbi ölkəyə aparıb bilmərəm. Yenə də Londona gedib bəxtimi sınaq, bəlkə bu dəfə bəxtim getirib iş tapa bilərəm.

Aqnes etiraz etsə də sonda razılaşdılar ki, Edvard bir dəfə də Londona gedib bəxtini sınaq, bu müddət ərzində Aqnes də gedib valideynləriylə bir yerdə qalsın, bu dəfə də Londonda iş tapa bilməsə, bundan sonra Amerikaya getmək məsələsini yenidən müzakirə edərlər.

Aqnes könülsüz də olsa valideynlərinin yanına qayıtdı. Atasının qapıları həmişə onun üzünə açıq idi. Aqnes atasının evinə tək getdi. Ərinin qüruru heç vaxt yol verməzdi ki, onu qəbul etməyənlərin evinin kənarına ayaq bassın.

Aqnes Edvarddan məktub gələ-nə qədər gözlədi. Bir həftə sonra on-

dan məktub gəldi. O hələ iş tapmasa da ümidini itirməmişdi. Bir həftə sonra ondan başqa bir məktub aldı. Məktub bu sözlərlə başlayırdı:

"MƏNİM ƏZİZ, ƏZİZ AQNESİM! Burda iş tapa bilmədim. Mənə ümidlər verən ölkə haqda fikirləşdim. Sən bu məktubu alanda mən artıq yolda olacam - Amerikaya gedirəm. İnanıram ki, bizim ayrılığımız çox qısa, çox qısa çəkəcək. Mən burda iş tapana kimi sənə yazacam, pul göndərəcəm ki, yanıma gələcəm. Ayrılıqdan sonra yenidən qovuşacağıq".

Edvardın məktubu uzun idi və sevgiylə, ümidlə doluydu. Bununla belə, Aqnesə ələ gəldi ki, həyatı qə-dər sevdiyi bir insan onu atıb gedib.

Edvard okeanla səyahətinə başlayandan bir neçə gün sonra o çox ciddi xəstələndi. Onun vəziyyəti ələ ağır idi ki, hətta çarpayından qalxa bilmirdi. Onu Liverpulda balaca gəmiyə mindirib Nyu-Yorka yola saldılar, beş həftəyə ora çatdı. Onu Staten adasındakı xəstəxanaya yerləşdirdilər, həkimlərin dediyinə görə, onun sağalacağına ümid yox idi, tezliklə öləcəkdi.

- Sizin bu ölkədə dost-tanışlarınız var? - Edvard xəstəxanaya yerləşdirilən gün tibb bacısı ondan soruşdu.

QADIN

- Yox, - o zəif səslə cavab verdi. - Sizin vəziyyətiniz ağırdır, - tibb bacısı dedi.

Edvard həyəcanla tibb bacısının üzünə baxdı.

- Sizin İngiltərədə dostlarınız var?

- Hə.

- Onlarla deyilsə sözlünüz varmı? Edvard Marvel gözlərini yumdu, bir müddət heç nə demədi.

- Mənə bir qələm və kağız gətirin, bir neçə söz yazım, - nəhayət, Edvard dedi.

- İnanmıram sizin nəsə yazmağa gücünüz olsun, - tibb bacısı dedi.

- Qoy bir cəhd edim.

Tibb bacısı palatadan çıxdı.

Tibb bacısı Edvardın palatasından çıxanda koridorda həkimlə rastlaşdı. Həkim ondan soruşdu:

- Marvel fəsiləli xəstə var burda? Aşağıda bir cavan qadın bu fəsiləli adamı axtarır.

- Marvel? Marvel? - tibb bacısı başını buladı.

- Dəqiq bilirsən? - həkim soruşdu.

- Dəqiq bilərəm ki, Marvel fəsiləli adamı heç kəs gəlib soruşmaz.

Burda bir cavan ingilis var, onu axırıncı gəmiylə gətiriblər. Onun fəsiləli siz dediyiniz fəsiləliyə oxşardır. Amma o dedi ki, bu ölkədə onun heç bir tanışısı yoxdur.

Həkim daha heç bir söz deməyib tibb bacısından uzaqlaşdı.

Bir azdan tibb bacısı əlində qələm və kağız Edvardın palatasına qayıtdı. O balaca stolu onun çarpayısının qırağına çəkdi, ona oturmağa və yazmağa kömək etdi.

- Arvadınız var? - tibb bacısı Edvardın əlləri titrəyə-titrəyə vərəqə yazdığı bir neçə sözə nəzər salıb soruşdu.

- Hə, - o dərin köks ötürüb dedi, barmaqları arasında tutduğu qələm düşdü. Hətta cəmi bir neçə söz yazmaq onu əldən salmışdı.

- Sizin fəsiləliyiniz Marveldir?

- Hə.

- Aşağıda bir cavan qadın Marvel fəsiləli bir xəstəni soruşub.

- Mənim fəsiləliyimi? - belə deyəndə Edvardın təəccübləndiyi hiss olunurdu.

- Hə. Marvel gözlərini yumdu, bir neçə

dəqiqə heç nə demədi.

- Siz o qadını gördünüz? - bir az keçəndən sonra Edvard soruşdu. Səsinin tonundan açıq-aşkar maraqlandığı hiss olunurdu.

- Hə.

- O qadın axtardığı adamı tapdı?

- Bu xəstəxanadan sizdən başqa Marvel fəsiləli xəstə yoxdur. Siz demişdiniz ki, bu ölkədə heç bir dost-tanışınız yoxdur, ona görə də o qadının sizi axtardığını güman etmirik.

- Yox, yox, - Edvard başını yavaşca buladı. - Burda məni soruşası heç kimim yoxdur. Siz dediniz ki, o qadın cavan idi? - az sonra o tibb bacısından soruşdu.

- Hə, cavan bir qadındır. Sarışın, mavi gözlü.

Marvelin yanaqları qızardı, o cəld tibb bacısının üzünə baxdı.

- O incə, yaraşıqlı cavan bir qadındır. Sarışın saçlı, rəngi solğun idi, hiss olunurdu ki, narahatdır.

- Aqnes! Aqnes! - Marvel yerindən qalxmağa cəhd edib dedi: - Ancaq o bura gələ bilməz. Yox! Yox! - o kədərli-kədərli dedi və yenidən yerinə uzandı. - Bu ola bilməz. Mən onu okeanın o tayında qoyub gəlmişəm.

- Vərəqə yenə nəsə yazarsınız? - bir neçə dəqiqə sonra tibb bacısı

ondan soruşdu.

Edvard gözlərini açmadan başını buladı. Tibb bacısı bir az da onun palatasında durub sonra çıxdı.

- Əziz, əziz Aqnes! - tibb bacısı otaqdan çıxandan sonra Edvard öz-özünə pıçıldadı, xəyalları okeanın o biri tayına getdi: - Mən bir də sənə o məlahətli üzünü görə bilməyəcəm? Bir də sən qollarını boynuma dolamayacaqsan? Bir də isti nəfəsinə üzümde hiss etməyəcəm? Allah sənə güc versin, səni gələcəkdə gözləyən əzablara dözmək üçün!

Edvard gözlərini yumub bir neçə dəqiqə xəyalları ilə təkbətək qaldı. Birdən o qapının yavaşca döyüldüyünü eşitdi. O başını qaldırmadı, çünki həmin anlarda onun xəyalları çox uzaqlardaydı. Kimsə asta addımlarla onun çarpayısına yaxınlaşdı, Edvard isə ayaq səslərinə əhəmiyyət vermədi. Kimsə ona sarı əyildi, ilq nəfəsi dodaqlarında hiss edəndən sonra Edvard gözlərini açdı. Aqnes səsi titrəyə-titrəyə pıçıldadı:

- Edvard!

- Aqnes! - Edvard tez dedi və var gücünü toplayıb qollarını arvadının boynuna doladı -Aqnes! Aqnes! Mən dəhşətli yuxudan oyanmışam?

Hə, Aqnes otağa girəndə Edvard onu fikirləşirdi. Aqnes Edvardın ikinci məktubunu alıb biləndə ki, o Amerikaya yola düşüb, qəti qərara gəldi ki, o da növbəti paraxodla onun arxasınca yola düşsün, fikrini valideynlərinə bildirdi. Əvvəlcə valideynləri onun qərarına qəti etiraz etdilər, sonra başa düşdülər ki, Aqnes onlar narazı olsa da dediyini yerinə yetirəcək. Ona görə də məcbur olub ona lazım olan pulu, səyahət vaxtı ehtiyac duyulan hər şeyi verdilər, paraxodun kapitanına tapşırıdılar ki, ondan muğayət olsun.

Aqnesin valideynlərinin Nyu-Yorkda dostları vardı, onlar dostlarına məktub yazıb Aqnesin səfərinin məqsədini onlara izah etdilər, lazım olan kömək göstərmələrini xahiş etdilər.

Edvardın yola düşdüyü gəmi Nyu-Yorka çatmazdan iki həftə qabaq Aqnes ora çatmışdı. O Edvardın hansı gəmiylə yola düşdüyünü öyrənmək istəsə də heç nəyə nail olmamışdı. O Nyu-Yorka çatanda də-

qiq bilmirdi ki, Edvard şəhərə ondan qabaq çatıb, yoxsa hələ yoldadır. Aqnesin valideynlərinin dostları onu çox yaxşı qarşıladılar, ona lazım olan məsləhəti verdilər.

Ancaq iki həftə keçsə də o Edvard haqda xəbər öyrənmə bilmədi. Fikir-xəyal onu üzür, ağlamaqdan gözləri şişmiş, yanaqları solmuşdu.

Bir gün ona məlumat verdilər ki, Liverpuldan bir gəmi gəlib, səpmə yatalağa tutulmuş bir neçə nəfəri xəstəxanaya yerləşdiriblər. Aqnes bu xəbəri eşidəndə qorxudan ürəyi əsdi. Bircə onu öyrəndi ki, Marvel də bu gəminin sərnəhinə olub, bundan başqa heç nə öyrənmə bilmədi. O həmin xəstələrin yerləşdirildiyi xəstəxanaya üz tutdu. Ürəyinə dammışdı ki, Edvard ya ölüb, ya da sağalmaz xəstəliyin caynağına can verir.

Xəstəxanada ona dedilər ki, onun axtardığı adam xəstəxanada yoxdur. O geri qayıtmaq istəyəndə əsl həqiqəti tibb bacısı ona çatdırdı.

- Onun xəstəliyi ağırdır? - Aqnes özünü ələ alıb tibb bacısından soruşdu.

- Hə, çox ağırdır, - tibb bacısı cavab verdi. - Onu bu vəziyyətdə görmək sizin sağlamlığınızı üçün də qorxulu ola bilər.

- Nə? Onu görmək arvadı üçün qorxulu ola bilər? - Aqnes dedi, fikirləşəndə ki, onu ərinə görməyə icazə verməzlər, yanaqlarına yaş süzülür.

- Belə deməyin! Məni onun yanına aparın, onun həyatını xilas edəcəm!

- Özünüzü ələ alın! Mən sizi onun yanına aparacağam! Ona çox həyəcanlanmaq olmaz! Sakit olun! - tibb bacısı dedi.

- Narahat olmayın! Mən ehtiyatlı olacam! - Aqnes belə deyəndə onun səsi titrəyir, bədəni əsirtdi həyəcədən.

Görüş anında Aqnes özünə nəzarəti itirmədi, onun gelişi Edvardı yaxşı mənada şoka salsada, bu sarsılmaq onun ziyanına yox, xeyrinə idi.

...Xəstəxanadakı görüşlərindən təxminən bir ay sonra, onlar Nyu-Yorkda, Aqnesin valideynlərinin dostunun rahat evində ayrıca bir otaqda təkbətək oturub söhbət edəndə Edvard Marvel dedi:

- Əzizim Aqnes! Mən həyatım üçün sənə borcluyam. Əgər sən mənim arxamca gəlməsəydin, indi çoxdan ölmüşdüüm. Ah, mən sənə üçün hər şeyə dözərəm!

Marvel son cümləsini deyəndə Aqnes gözlərini onun üzünə dikib soruşdu:

- Bəs niyə belə narahatsan?

- İstəyirsənmi sualına cavab verim? - Edvard dedi. - Hər nə olursa olsun, sağlamlığımı geri qayıtsa da, bu xeyirxah insanlara bizə kömək etsələr də yenə də işsizəm.

Aqnesin üzünə kölgə qonmadı, əksinə, sanki üzünə gün doğdu.

- Əsas odur ki, ürəyində niganarlıq olmasın, - o gülümsəyib dedi. - Yerdə qalan nə varsa hamısı düzələcək.

- Düz deyirsən, Aqnes? Tanımadığım adamlardan asılı olmağı xoşlamıram.

- Bir müddət onlardan asılı olacaqsan, çox yox. Mən artıq burda özümə dostlar qazanmışam. Onların köməyiylə sənə iş də tapmışam. Sən sağalan kimi yaxşı bir yerdə işləyəcəksən.

- Sən mələksən! - Edvard heç bilmədi bu sözlər ağzından nə vaxt çıxdı.

- Yox, yox, mən mələk deyiləm, - Aqnes sakitcə dedi. - Mən sənin arvadınam. İndi isə, əziz Edvard, - o əlavə etdi. - Bundan sonra heç vaxt harda olmağından asılı olmayaraq özünü tək hesab etmə. Əgər sən hara getsən həyat yoldaşın da sənənlə gəlməyə sənə səyahətin təhlükəli ola bilər.

- Mələk! Hə, sən mənim mələyimsən! - Edvard dedi.

- Məni necə istəyirsən ələ də çağır! - Aqnes gülümsəyib dedi. - Amma imkan ver sənə arvadlıq edim. Mənim üçün bundan yaxşı ad, bundan yüksək status yoxdur.

İngilis dilindən tərcümə edən: Sevil Gültən